

GENEALOGIAI FÜZETEK

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

CZIMEREKKEL ÉS LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁKKAL

SZERKESZTIK

CSIKSZENTMIHÁLYI
SÁNDOR IMRE

KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI
SEBESTYÉN JÓZSEF

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NYOLCZADIK ÉVI FOLYAM

KIADJA A SZERKESZTŐSÉG

14.144(1)

KOLOZSVÁR
STIEF JENŐ ÉS TÁRSA KÖNYVSZÁRMAZÁS
1910.

134588

BCU Cluj University Library Cluj

TARTALOM.

I. Értekezések és önálló cikkek.

Apor Péter	Lusus Mundija. Fordította: Szász Ferencz. [6 közlemény] --- --- --- 17, 38, 63, 85, 104, 132	
Arday Pál.	Adatok a Tholdalagi család történetéhez --- --- ---	3
Biás István ifj.	Belsőszolnoki lustra 1684-ből --- --- ---	84
— —	Kézdizéki lustra 1659-ből --- --- ---	83
— —	Tordavármegyei lustra 1671-ből. [2 köz- lemény] --- --- --- --- ---	33, 61
— —	Tordavármegyei lustra 1677-ből. [2 köz- lemény] --- --- --- --- ---	103, 136
Ghyczy Pál.	A magyar király sisakdisze egy XVI. századbeli angol címerekönyvben. (1 címerrajzzal.) ---	1
Kelemen Lajos.	Téglási György naplója --- --- ---	54
Köblös Zoltán.	Családtörténeti adatok 1532—1670. [3 köz- lemény.] --- --- --- --- ---	45, 69, 94
Sándor Imre.	A szavai Almádi család --- --- --- --- ---	73
— —	Beszélő címerek. (9 címerrajzzal.) --- --- ---	97
— —	A csikszentmihályi Bors család --- --- ---	25
— —	Czímerhasználat. (2 címerrajzzal.) --- --- ---	49
— —	Az erdélyi nemes fölkelő sereg 1809-ben ---	10
— —	Magyar-bajor államczímer. (1 melléklettel) ---	129
— —	A sisak és sisakdísz --- --- --- --- ---	80

II. Adattár.

1600	— —	Báthory Zsigmond donatioi --- --- --- ---	120
1620	május 31.	Damokos Ferencz menyegzőre hívó levele	122
1632	ápr. 29.	Légeni Nagy István nemességi bizonyítványa	124
1643	jan. 8.	Kún Gergely és Barcsay Druzsziánna lako- dalmi meghívója --- --- --- --- ---	139
1656	— —	Bethlen Mihály temetési meghívója --- --- ---	124
1663	május 7.	Apafi Mihály részvétlevele Rhédei Ferenczhez	140

1663	julius 2.	Apafi Mihály Rhédei László temetésén Rhédei Ferenczel képviselteti magát --- ---	140
1666	május 16.	Vas Mártonné és Andrásné, valamint ennek fiai egyezkedő levele Mezei Lukácscsal ---	141
1669	ápr. 25.	Kollatovich György és Henter Klára lakodalmi meghívója --- --- --- --- ---	125
1671	jan. 30.	Daczó Gergeinyé Donáth Kata temetési meghívója --- --- --- --- ---	142
1672	jul. 3.	Daniel Péter és Nagy Zsófia lakodalmi meghívója --- --- --- --- ---	126
1685	ápr. 18.	Mindszenti Krisztina gr. Csáki Istvánné temetési meghívója --- --- --- --- ---	22
1698	? 16.	Papi István igénye a Gereudásiak ármálisához	127
1699	jun. 26.	Décsei István és Szintai Éva lakodalmi meghívója --- --- --- --- ---	128
1722	nov. 10.	Kaáli Kún István leszármazásának igazolása	144
1757	decz. 31.	Borosjenei br. Korda György leszármazásának bizonyítása --- --- --- --- ---	23
1770	jun. 25.	Kalotaszentkirályi id. Zámbó Ferencz feljegyzései --- --- --- --- ---	24
1817	— —	Ákosfalvi Szilágyi Imre családi följegyzései	95

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III. Szakirodalom.

Gömör-Kishont vármegye nemes családai --- --- --- --- ---	115
---	-----

GENEALOGIAI FÜZETEK

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Megjelenik két havonként.</p>	<p>Szerkesztik: SÁNDOR IMRE és SEBESTYÉN JÓZSEF</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG: Wesselényi Miklós-utca 7. szám. KIADÓHIVATAL: Mikó-utca 2.</p>
---	--	--

A magyar király sisakdísze egy XVI. századbeli angol címerekönyvben.

Anjou házbeli királyaink uralkodásától fogva a külföldi címerekönyvek a magyar király címerét — amennyiben az sisakdíszszel ábrázoltatik — általánosan a csőrében patkót tartó struczczal, Nagy Lajos kedvencz sisakdíszével adják. Ezt látjuk nemcsak a körülbelül nevezett királyunk idejében keletkezett Gelre herold-féle Wapenboekban¹ és a Codex Seiffken, vagy „v. d. Ersten“ néven ismert címerekönyvben, hanem a későbbi századok hasonnemű műveiben is; így például azon burgundiai címerekönyvben, mely „Ancien Armorial Equestre de la Toison d'Or et de l'Europe an XV. Siècle“ czímen adatott ki,² továbbá Grünenbergnél és Virgil Solisnál. Ezen traditiohoz csatlakozott napjainkban az „Oesterr.-ung. Wappenrolle“ szerzője, Hugo Gerhard Ströhl is.

E nagyhirű heráldikai művész-író szivességének köszönjük az itt reprodukált másolatot; a magyar Anjouk sisakdísze itt sajátos, kuriozumszámba menő variánsban mutatkozik be, amint az úgynevezett „Prince Arthur's Book“ a magyar király sisakdíszét adja.³ E címergyűjtemény a XVI. század elején létesült Sir Thomas Wriothlesley felügyelete alatt, a hagyomány szerint azon czélból, hogy az akkori walesi herceg, Arthur, VII. Henrik király fia, benne a heráldika szabályaival és a nevezetesebb főcsaládok, személyiségek címereivel és jelvényeivel megismerkedjék. Sir Thomas utóbb mint VIII. Henrik titkára és főcímerkirály (Garter King of Arms) szerepel. E címerekönyv hártýára festett, mesteri címerei-

¹ Turul. 1904. 8—9. lap.

² Turul. 1892. 181. lap.

³ Kiadva: A. C. Fox-Davies: The Art of Heraldry. An Encyclopaedia of Armory. Fig. 1035.

vel, sisakdíszével etc. a Tudor korbeli heráldika remek alkotása, az angol czímercollegium kéziratgyűjteményének egyik díszét képezi.⁴

A magyar király: Kyng of Hongrie-sisakdíszé itt: arany koronából növő természetes strucz, négy tolla mintegy szárnyát formálja; csőrében *fűrő szerszámot* tart, a forgatásra szolgáló nyél közepén. A sisak takarója: kék, hermelinnel bélelve.

Kyng of Hongrie

Valjon milyen példát vehetett mintának a négy század előtt dolgozó angol mester, ki a patkót asztalos szerszámmá alakította át? Ez annál sajtáságosabb, mert hiszen a lópatkó a struczmadárnak megszokott attribútuma, mely azon tulajdonságának jelképezésére szolgált, hogy a strucz „vasat rág és emészt” és hogy „halálos ellensége a lónak”. Az angol heráldika különben néha más fémtárgyat ad a strucz csőrébe, így a XVI. században az Earl of Leicester egyik, tornajátékban viselt emblemája: csőrében kulcsot tartó strucz e jelmonddal: „Spiritus durissima coquit.”⁵

A sisak az Angliában ez időtájt gyakran használt tyrust mutatja: átmenet a csőr- és pántos sisak között. A hermelinnel bélelt takaró ott az uralkodóház tagjainak és a peereknek sisakját szokta díszíteni; ennek tulajdonítható jelen esetben való előfordulása, ámbár analog precedens éppen Nagy Lajos struczczos sisakján is található: a zárai Szent Simon ereklyetartó koporsón a czímer-sisak takarója köpenyszerű; kívül liliummal behintett, belül pedig prémmel bélelt.

Ghyeczy Pál.

⁴ Geo. W. Ewe: Decorative Heraldry. 206. lap.

⁵ Geo. W. Ewe id. m. 145. lap.

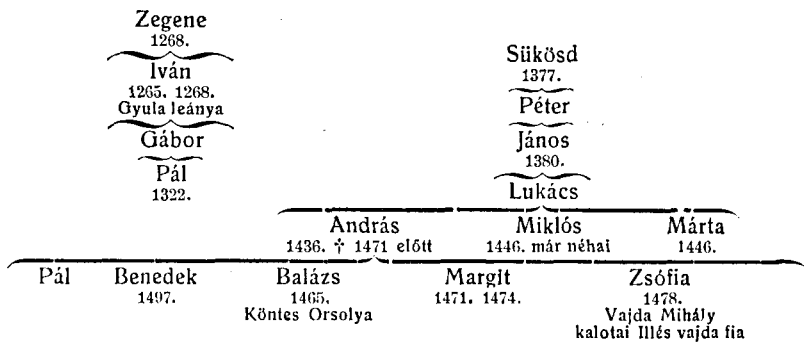
Adatok a Tholdalagi család történetéhez.

A Tholdalagi család egyike Erdély régi, történeti szerepet játszó családainak. Tősgyökeres tordamegyei birtokos. A XIII. sz. végén szerzi meg Toldalag birtokát¹ Maros-Torda vármegyében. Innen írja nevét.

Genealogiája jórészen nyílt kérdés. Egészen a tizenhatodik század utolsó tizedéig csak hézagosan tudunk róla. Családi levéltárunk² rendkívül szegényes fényt vet a múltira. Állítólagos őseik, *Szenege* és *Csetnek* után³ sok idő, éppen 109 év múlva olvashatjuk csak először a *Tholdalagi*⁴ nevet első Lajos királyunk egyik bizonyáglevelében.*

¹ Századok 1887. évfolyamához csatolt „Jelentés“-e Szabó Károlynak a radnótfajai Tholdalagi levéltárról. 76. lap. — ² Jelenleg az Erdélyi Nemzeti Múzeumban. — ³ Századok i. h. 76. l. — ⁴ U. o. 77. l. „Tholdaladi János“.

* A cikkíró téved, mikor azt állítja, hogy *Szenege* (*Zegene*, *Scegna*) közvetlen utódait nem ismerjük. Szem elől tévesztette a *Hazai Okmánytár* egy, e tekintetben igen fontos levelét (VI. k. 134—135. l.). Hiszen éppen ennek a *Szenegének* fia, **Iván** veszi meg 1265-ben sógorától, Gyula fia Györgytől Pujont. 1322-ben pedig ugyanezen birtokot Tholdalagi Gábor és fia Pál 70 márkáért a Szentgyedieknek adják el. Legkevesébbé sem merész tehát a föltevésünk, mikor az itt említett Gábort Iván fiának tekintjük. Az 1380-ban szereplő János atyjára okmányszerű adat van, de okirat igazolja azt is, hogy ez a János Sükösd unokája. A genealogiai láncolat csak az 1322-ben említett *Pál* és az 1377-ben szereplő Sükösd között hiányzik. Ámde ne feledjük, hogy Sükösdnek ekkor már unokája van. Tehát élete delét 1340-re kell tennünk. Még azon esetben is, ha Pál 1322-ben már nagykorú, az időt tekintve még mindig lehet atyja Sükösdnek. Ezen föltevessel pedig a continuitás nem kevesebb, mint 10 izen át helyre van állítva. A Pál és Sükösd közötti vérségi kapcsolat végleges eldöntését nyílt kérdésnek hagyva, az első Tholdalagiakról a következő leszármazási táblát adhatom:

Itt úgy jön elő, mint „Sikesd“ unokája. Ki volt atyja? E kérdésre nagy bizonyossággal következtethetünk egy másik fennmaradt történeti emlékünkből.⁵

Erzsébet ifjabb királyné ugyanis 1380-ban elrendeli a kolozsmonostori konventnek, hogy Szentiványi Miklós utódait, kiket László erdélyi vajda elűzött, — a felségsértésben ártatlanoknak találván, — Szentivány⁶ nevű birtokukba ismét vezessék be. A beiktatáskor *Tholdalagi Péter* fia *János* mint szomszéd birtokos szerepel. A két okirat kelte közt három év különbség van. Semmi okunk nincs arra, hogy Tholdalagi Pétert el ne fogad hassuk a Süküsd fiának. De a további összeköttetés ezzel meg is szakad.

Meddig éltek, kik voltak közvetlen leszármazottaik, nem tudjuk. *Tholdalagi Lukács* a család következő férfitagja, kinek emléke fennmaradt.⁷ Fiai: *András*, kit 1436-ban Losonczy Dezső szentkirályi Bolgár Miklós özvegyéhez küld, mint bizalmas emberét, hogy kérje meg tőle tartozását.⁸ Ugyancsak egy másik Bolgárnak, Lászlónak, Kerellői Pál elleni perében szerepel 12 évvel későbbben, mint választott bíró.⁹ *Miklós*, kit Szentiványi Jakab, László és a székely alispán Emőkei Miklós „némely emberei“ megölték¹⁰ s ezért *Tholdalagi Márta*,¹¹ a Szentiványi Jakab neje a maga „Zamirésze“ nevű toldalagi részjóságát a megölt vérdíjában testvérének *Andrásnak* adományozta.¹² Miklós tehát már 1446-ban halott.

András 1456-ban Toldalag szabad birtoklására V. László

Abban is téved a cikkíró, midőn az ercei és iklódi Toldalagiak különválását a XIV. század végére helyezi. Tévedésének ismét az az oka, hogy a Hazai Okmánytár idézett levelét nem ismeri s így nem tudja magának megmagyarázni, hogy a család miként került Dobokába. De kijelentésében óvatosságra inthették volna saját adatai is. Hiszen rámutat az oklevélre, melyből látjuk, hogy T. Zsófia még 1478-ban is egy időben birtokos ügy Dobokában, mint Kolozsban. Okleveleink tanúsága szerint 1268-ban Toldalagon, Pujonban és Aranyos-Szász-Móriczón birtokos a család. Azt is tudjuk, hogy a két utóbbi közösséget *Iván* csak részben vásárolta, részben pedig feleségével kapta leánynegyedbe. Ez pedig mindent vagy legalább is sokat megmagyaráz.

A két külön előnévre nézve csak annyit, hogy ez az 1497-ben említett Benedek utódainál kezd csak állandósulni.

Szerk.

⁵ Székely Oklevéltár V. kötet 2. 3. lap.

⁶ Iklód-Szent-Ivány, Szolnok-Dobokában.

⁷ Századok I. h. Jelentés 1887. 80. l.

⁸ U. o. Jelentés 80. l.

⁹ Teleki oklevéltár I. 544. l.

¹⁰ Századok I. h. 79. l.

¹¹ Kinek volt leánya, nem tudjuk.

¹² Századok I. h. 79. l.

királytól beleegyező adomány levelet nyer.¹³ Ugy látszik, késő vénséget ért meg. Már felnőtt fiaik vannak: *Pál*,¹⁴ *Benedek*, ki 1497 május 29-én mint királyi ember szerepel.¹⁵ Két év múlva ismételten megbizta Ulászló királyunk ilyen küldetéssel.¹⁶ *Balázs* kancelláriai jegyző, kinek felesége kapudi Köntes Orsolya.¹⁷ Andás két leánya közül egyik *Margit*, másik *Zsófia*, a későbbi varczai Vajda Mihályné.¹⁸

Ismerjük még e korból *Tholdalagi Tamás* nevét, ki 1446-ban Torda megye szolgabírája¹⁹ s 1453-ban királyi ember; továbbá *Bálintot*, ki 1491-ben szintén királyi ember.²⁰

Királyi megbízásokból, adományozásokból láthatjuk, hogy a család a XV. században igen jó hírnévnek, nagy tekintélynek örvendett. Birtokaik voltak *Toldalagon* kívül *Körtvélykapuban*,²¹ a Torda vármegyei *Sárpatak*, a kolozsi *Teke*, *Lúdvég*, *Erked*, *Akna*, *Péntek* és *Oláh-Szamosfalva* helységeken.²²

Legkimagaslóbb alak közülök *Balázs mester*, a kancelláriai jegyző, kinek nagy szerepe van családjá emelésében. Mátyás királyunknak is kedves embere volt.²³

Tholdalagi András 1467-ben még él,²⁴ de 1471 okt. 26-án már mint „néhai“ t említi egyik oklevél. Ugyanekkor Bándi Benedek császári jegyző, a székelyházi²⁵ paulinusok perjele Mikesi Benedek kérelmére hitelesen kiadja a kolostorban lévő eredetiről a megboldogult végrendeletét.²⁶ Ebben Tholdalagi részjóságát, négy telken kívül, az erdélyi szentkirályi klostromban levő Remete-Szent-Pál rendi szerzeteseknek hagyja. Így parancsolja meg Mátyás király 1473-ban a gyulafejérvári káptalannak, hogy az említett szerzeteseket igtassa be jogos tulajdonukba.²⁷

Leánya Zsófia azonban ellent mondott. Perlekedésre került a dolog. Végre ő és férje, Varczai Illés fia úgy egyeztek ki 1478-ban a paulinusokkal, hogy Toldalag határában levő halastavak és malomhelyök harmadrészét, míg élnek a szentkirályi kolostornak engedték. De haláluk után, ha gyermekeik nem maradnának, Told-

¹³ Erdélyi Történelmi Adatok I. 221. l.

¹⁴ Századok I. h. 78. l.

¹⁵ Teleki oklevéltár II. 220. l.

¹⁶ Teleki oklt. II. 264 l.

¹⁷ Századok I. h. 84. l.

¹⁸ Századok I. h.

¹⁹ Teleki oklt. II. 26—27. l. — Teleki J. Hunyadiak kora X. 397. l.

²⁰ Teleki oklt. II. 417. l.

²¹ Századok I. h. 80. l.

²² M. oklt. 81. l.

²³ Századok I. h. 81. l.

²⁴ U. ott.

²⁵ Marosszentkirály (M.-Torda m.) egyik neve.

²⁶ Székely oklt. III. 91. l.

²⁷ U. o. I. 218. l.

alagon, Torda megyében, Faragón és Morácson, Doboka- s Ercsén Kolozs vármegyében fekvő részjószágaik is a szentkirályi kolostorra szálljanak s azokat rokonaik csak 200 forinttal válthassák magukhoz.²⁸

Az ezeket magában foglaló oklevél birtoktörténeti szempontból nagyon nevezetes. Itt találkozunk először *Ercsével* a Tholdalagi familia birtokai között, mely faluról egyik águk előnevét írja. Mikor kaphatták, arra még eddigelé nem sikerült okleveles bizonyítékot szereztünk. Azt sem tudjuk, melyik Tholdalagi mikor nevezte magát először „ercsei“-nek! A Tholdalagi család másik ága a Doboka megyei Nagy-Iklódról írja előnevét „iklódi“-nak. Nagy kérdés itt is, kicsoda? mikor először?

Vázlatosan, amennyire össze tudtam állítani,²⁹ közöltem eddig a család tagjainak névsorát a XIV. és XV. századból, de kiválasztani közülök: kik voltak az „iklódiak“, kik az „ercsei“-ek? nem tudom. Nem is könnyű dolog arra a kérdésre megfelelni: Mikor szakadt a familia kétfelé?

Családtörténeti irodalmunk határozott választ nem is próbál reá adni. Kemény, Mike kézirati genealogiája mindenestre messzebb felviszi az iklódiak törzsfáját, mint Kővári László,³⁰ ki csak egyszerűen kettéválasztja a két ágat egymástól, hozzászólás nélkül. De mindezeknél tovább megy Nagy Iván akkor, midőn a XV. század végétől számítja a külön szakadást. Azonban nincsen igazsága, ez feltétlenül előbbi keletű. Hiszen már 1380-ban az iklódi Szentiványi-család Iklód-Szentiványon történt birtok beigtatásakor Tholdalagi Péter fia János, mint szomszéd birtokos említetik. Hogy kerül ide? S ha már ott van, lehet-e annál valami természetesebbet még csak gondolni is, minthogy ez az iklódi Tholdalagiaknak bizonyára valamelyik őse! Tudom nem teljes bizonyíték, de ki tud még csak ilyet is felmutatni ellenvéleménye támogatására! Azt hiszem senki. Így, ha megállapítani nem is tudjuk pontosan a különválás időpontját, de 100 évvel legalább is korábbinak tartjuk, mint fentebb említett néhai tudós genealogusunk.³¹

A Tholdalagiak nem a legszebb egyetértésben élhettek szerzeteseikkel. Folytonosan perlekednek, kifogásokat emelnek egymás ellen, csereberélgetik jószágrészeiket. Így 1535-ből maradt fenn a szentkirályi perjel, Vécsei Antal bizonyáglevele, melynek tanúsága szerint Tholdalagi Mihály Barabás fia s testvére Zsófia és annak férje Borbátvizi János nagy-ercsei jobbágytelkeik felét elcserélték a szentkirályi kolostor Tholdalagon levő halastavának feléért.³²

²⁸ Székely oklt. III. 101. l.

²⁹ Ezt még senki sem tette eddig ilyen részletesen az irodalomban.

³⁰ Erdély nevezetesebb családai. 236. l.

³¹ Nagy Iván: Magyarország családai XI. 148. l.

³² Székely oklt. III. 256. l.

A nagyercsei részjóság azonban nemsokára visszakerült Tholdalagi kézre. Izabella királyné halála előtt egy évvel Tholdalagi *András* és *Balázsnak* adományozta.³³ Mint egy későbbi hiteles átíratból tudjuk, a beigtatás ellentmondás nélkül meg is történt.³⁴

Ez a *Tholdalagi Balázs* közelebről érdekel bennünket. Báthory Kristóf alatt mint Görgényvár kapitánya említetik,³⁵ 1584-ben még él³⁶ s 1586 ápr. 21-én éjjel a rablók ölik meg.³⁷ Ez a Tholdalagi Balázs volt nagyercsei *Tholdalagi Mihálynak*, a portai követnek és emlékirónak édesatyja. Legalább ezt tartják annak régibb történetíróink.³⁸ Közönségesen *Gáltói*, vagy másképen *Tholdalagi Balázsnak* említik.

Nézzük, mennyit fogadhatunk el ez állításból? Mindenekelőtt legpontosabban utánna jártunk annak, csakugyan *Balázs* volt e neve a *Mihály* szülőatyjának. Azonban hiába kutattuk a levéltárak sárgult, poros okmányait. Azokból egyetlen egy esetben sem láttuk igazolva. De ha ezen túltéve magunkat a Kemény és Mike³⁹ feljegyzéseinek teljes hitelt adunk és elfogadjuk Balázst a Mihály atyjának: még mindig dilemma előtt állunk. Hogy kerül neve elé a „gáltói“ előnév, mikor fia világosan „ercsei“-nek írja magát? Nincs semmi okunk azt hinni, hogy talán ezt ő tenné először, hiszen ercesei birtokuk legalább is XV. századi keletű, ha nem előbbi. Atyját miért hívnák *gáltóinak* és egy esetben sem „ercsei“-nek? Valóban érthetetlen s még inkább csodálatos, hogy ebbe egyszerűen belenyugodtak történetíróink. Hiszen igaz, hogy családneveink a XIII—XVI. században még nem jegeczesednek ki határozott alakban s csak a XVII. század eleje hoz erre nézve bizonyos megállapodást. Igaz, hogy az előneveket még sokkal későbbben is a legképtelenebb változatokban használják, úgy, amint éppen az író pennájának jól esik. De mégis, ha kissé gondolkozunk, megtekintjük a Tholdalagi név okleveles előfordulását a XVI. század folyamán, lehetetlen, hogy abba bizonyos rendszert ne vegyünk észre.

Mert melyik korban szerepel is csak a *Gáltói*, máskép *Tholdalagi* elnevezés? Kizárólag csak a XVI-ik században. Legelőször 1514-ben egyszer s 1515-ben kétszer: *Barnabas de Tholdalag alias de Gáltheov*.“ De ugyancsak 1515-ben: *Benedek aut*

³³ Székely oklt. III. 315. I.

³⁴ Történelmi Tár 1888. 101. I.

³⁵ Székely oklt. IV. 67. I.

³⁶ Kemény József kézirati gyűjteményéből tudom. (Lapszámatlan szelvényzet a Misc. között.)

³⁷ Századok i. h. 85. I.

³⁸ Gr. Kemény, Mike, gr. Mikó stb.

³⁹ Mi ugyan ismét kifogásolható, mert Mike egy helyen Th. Balázs vagy Barnabásnak írja. Pedig kettő van; egy Barnabás 1520 táján szerepel, de mindenesetre előbb meghal, mintsem Mihály atyja lehetne.

*Barnabás*⁴⁰ *de Gáltheov, alias de Tholdalag.*“ Még egy-két oklevélben jön elő a század végén: „*Blasius de Tholdalag alias de Gáltheov*“.⁴¹

A névből magából semmit nem következtethetünk. Nem azért, mert a helységneveket felváltva használják a keresztnév után. Nem lehet azt következtetnünk semmiképpen, hogy egy Tholdalagi elment Gáltőre lakni és mivel ott birtokos volt, egyszer-máskor azért írták nevét „Gáltői“-nek is. Vagy ha igen, akkor éppen úgy megáll az a feltevés: egy Gáltői ment Tholdalagra lakni és innen írta nevét Gáltői vagy másképen Tholdalaginak. Ha ezek bármelyike valószínűségben meg is történt volna, miért nem szerepel későbbben emlékeinkben? Egyszerűen, mert eljött onnan lakni ez illető család? Vagy talán éppen annak az egy embernek szakadt magva? Találgatni lehet, de ez alapa rendszert, vázat adni az eseményeknek, semmiképen. Ami pedig legfőbb, ebből még mind nem következik az, hogy Tholdalagi Mihály egy akár Tholdalagi-Gáltői, akár Gáltői-Tholdalagi Balázs fia lett volna!

Hogy e zavaros kérdésben tisztán láthassunk, először is külön kell választanunk egymástól a Tholdalagi és Gáltői családneveket és sajnálattal kell megemlítenünk, hogy utóbbiról Nagy Iván három sorban, Kővári egyáltalán nem emlékszik meg, holott Mikénél⁴² az anyag nagy részben egybegyűjtve áll.

Most aztán idézünk egy 1568-ban kelt Tholdalagi András részére írt evocatoriát⁴³ a gáltői zálogos portiók ügyében. Ebből a levélből sokat, úgyszólván mindent láthatunk.

Az 1515 körül élt Gáltői másképen Tholdalagi Benedek fia András jó elő itt és vele kapcsolatban Gáltői György, Balázs, Gáspár, Gábor stb. A Tholdalagi és Gáltői család összekeveredéséről van itt szó, nem egyébről. Ezt pedig már jóval előbb láthatjuk,⁴⁴ mikor egy Gáltői Benedeknek, talán éppen annak, ki 1515 körül szerepel, neje Tholdalagi Zófia. A család egyik ága tehát összeházasodott a gáltői Gáltői családdal. Itt ezek révén birtokokra tettek szert s így nevezték őket felváltva itt-ott a gáltői Tholdalagiaknak, vagy a Tholdalagiaknak, kik gáltőiek.

Ezen az alapon már teljesen megérthetjük a fentebbi kérdést. Így megokolt az egész dolog. A XVII. századtól kezdve pedig azért nem találunk gáltői Tholdalagiakra, mert ettől kezdve a családi összeköttetés megszakadt.⁴⁵

⁴⁰ Teleki oklt. II. kötet.

⁴¹ Tholdalagi levéltár.

⁴² Coll. Gen. II. k. Gr. Kemény : Stemmatographia. II. 15.

⁴³ Erd. Nemz. Múz. Bánffy levéltár. Helységekre vonatkozó iratok között.

⁴⁴ Rupp Jakab III. 234. I.

⁴⁵ Későbbben, az 1600-as években ugyan ismét összeházasodtak, de ezt már figyelmen kívül hagyhatjuk.

Most csak azt kell még eldöntenünk, hogy a Tholdalagi család melyik ága volt a Gáltóiakkal családi összeköttetésben? *Ez az ág az iklódi Tholdalagi ág volt.* Ezt nem vették észre történetíróink. Innen származott az a téves hit, hogy Gáltói, másképen Tholdalagi Balázs volt a nagyercsei Tholdalagi Mihály atyja.

Bizonyítékom erre a következő: Először is az ercsei Tholdalagiak között 1568-ban Andrást nem ismerünk, tehát így az ercseiek közül senki sem lehetett a Gáltói Benedek fia. Ellenben, ha megnézzük a losonczy Bánffy család levéltárába rokonság folytán beolvadt iklódi Tholdalagi levéltárat, azt fogjuk látni számtalan okíratból, hogy a család igazi feje ez időben iklódi Tholdalagi András, kinek emlékét egész csomó családi és birtokügyi levél tartotta fenn számunkra. Tholdalagon is volt többek között udvarháza, de birtokai inkább Szolnok-Dobokában feküdtek.⁴⁶

Végeredményül kimondhatjuk tehát, hogy az ercsei Tholdalagiak a gáltói Gáltói családdal közvetlen összeköttetésben az 1500-as évek derekán nem voltak. Így minden „*Gáltói vagy máskép Tholdalagi*“ név alatt kizárólag iklódi Tholdalagit kell értenünk. *Tholdalagi Mihály atyját ezek között tehát nem kereshetjük.* De igenis az ercsei Tholdalagiak között. Ha igaz Mikének és Keménynek az az állítása, hogy Tholdalagi atyját Balásznak hívták: akkor *ercsei Tholdalagi Balázs nevére feltétlenül rá kell akadnunk történeti emlékeinkben.* Ez az okoskodás vezetett, midőn hozzákezdtém nevét okmányokban keresgetni.

Ugyancsak a Tholdalagiak levéltárában ráakadtam egy 1581. pör leírására,⁴⁷ melyben Jónás Györgyné, Porkoláb Borbála, illyei Csuka András ercsei Tholdalagi Balásznál zálogban levő jobbágyát perlette. Azután ugyancsak több helyen⁴⁸ megleltem még az ercsei Tholdalagi Balázs nevét, de minden esetben csak 1586 előtt; világos bizonyosságául annak, hogy ő volt a Báthory Zsigmond alatt rablók által megölt Tholdalagi Balázs.⁴⁹

Egyik okmányban — birtokperben — érdekesen szerepelnek együtt mint fejedelmi kiküldöttek Gáltóvi, máskép Tholdalagi Balázs és ercsei Tholdalagi Balázs.⁵⁰ E körülmény világosan mutatja, hogy az első nem más, mint az eddig Tholdalagi atyjának hitt iklódi Tholdalagi vagy máskép Gáltóvi Balázs; a másik pedig az általam kimutatott igazi atyja, nagyercsei Tholdalagi Balázs.

Arday Pál.

⁴⁶ Bánffy levéltár.

⁴⁷ Erd. Nemz. Múza. levél.

⁴⁸ Tholdalagi levéltár.

⁴⁹ Századok I. h. 85. l.

⁵⁰ Bánffy levéltár. Községi iratok.

Az erdélyi nemes fölkelő sereg 1809-ben.

Napoleon merész vállalatának sora az 1808. évben egy ujjal szaporodott. A Bourbonokat elűzte Spanyolországból, hogy trónjukat bátyjának, a nápolyi királynak ajánlhassa föl. A spanyol nép azonban teljes lelkesedéssel vette védelmébe a királyi trónt és Angliától is segítve, erős hadsereggel állott Napoleon hódító útja elé.

A spanyolok bátor föllépése s különösen azon tudat, hogy Napoleon hadainak legnagyobb része foglalkoztatva van, harcra tüzelte a bécsi udvart is. A francia gyűlöletben nevelt császárné, Estei Mária Ludovica könnyen lelkesedő természete hamar megalkította a háborus pártot. Ennek Károly főherceg és gr. Stadion miniszter lettek legerősebb támaszai. Azt hitték, hogy elérkezett az alkalom Napoleon megsemmisítésére. Biztosan számítottak Anglia segítségére és Poroszország sympathiájára. Biztató nyilatkozatokat kaptak Oroszország részéről és kedvező hangulat uralkodott Magyarországon is, a hol a történelmi jog ilyenén megsértése általános megbotránkozást szült. Legfőképpen ennek tulajdonítható az az általános gyűlölet, a mivel hazánkfiak az *alkotmánytípró* zsarnok irányában viseltettek.¹⁾ Tehát Napoleon ekkor legkevésbé sem volt népszerű hazánkban. Ellenében a magyar országgyűlés teljes lelkesedéssel ajánlott meg 20,000 ujonczot s egyben fölhatalmazta a királyt, hogy kihirdetheti a nemesi fölkelést.

Magyarországon már javában folytak a háborus előkészületek, a midőn Erdélyben 14 évi szünetelés után ismét összehívták az országgyűlést. Ez csak 1809 jun. 15-én, a győri csatát követő napon nyílt meg. A közeli veszély tudatában sürgősen tárgyalták le a honvédelemre nézve tett javaslatokat. A kiküldött bizottságok véleménye alapján 13500 gyalog- és 2500 lovas insurgents kiállítását határozták. De ezen fölül a városok és magánosok külön-külön önkéntes ajánlatokat tettek.

Amint az országgyűlés bezárult, a vármegyéken és a székely székeken azonnal megkezdődött a nemesek lustrája. Másfelől pedig a ruházat, főszerelés és élelmiszerek gyors és erélyes beszerzése. Ugy, hogy már szeptember első napjaiban 3 lovas és 3 gyalogezred állott készen a haza védelmére. Ez volt az utolsó nemesi fölkelés. Az erdélyi insurrectió ekkor csak helyőrségi szolgálatra alkalmaztatott s így harci események történetéhez nem fűződnek, de harci kedve, katonailag fegyelmezett begyakorolt volta ez uttal is bizonyoságot tett arról, hogy nemes vitézeink az emberirtó háboruban is époly lelkiismeretes kötelesség tudással

¹ Sándor I. Száz év előtt. Adalékok Zemplénum. tört. XV. 224. l.

állották volna meg helyüket, mint a fárasztó és unalmas helyőrségi szolgálatban.

Czélom az volt, hogy az utolsó erdélyi nemesi fölkelő sereg tiszteinek teljes névsorát összeállítsam. E czélból áttanulmányoztam gr. *Kemény Sámuel* rendkívül érdekes iratgyűjteményét, mely az Erd. Nemz. Múzeum levéltárában van elhelyezve és Kolozsvármegye levéltárában az insurrectióra vonatkozó jegyzőkönyveket, az I-ső nemes gyalogezred törzskönyvét és parancskönyvét. Sajnos, czélomat ezen gazdag levéltári anyag fölhasználásával sem tudtam elérni. A hézagok kitöltésére *Jakab Elek*² tanulmányát is fölhasználtam. Munkám azonban így sem lett teljes. Hiányzik az I., II. és III. lovas- és a III. gyalogezred törzsének névsora. A II. gyalogezred 2-ik zászlóaljának 3—6. századaba beosztott tisztek csak együttesen voltak megállapíthatók. A II. lovas ezred 3-ik osztályáról és a III. gyalogezredről csak részleges névsort adhatok. A III. lovasezred 4-ik osztály, 2-ik századának létszámát sem tudtam megállapítani, mert *Kerekes tábornoknak* 1809. nov. 19-ki kimutatásában hiányzik.

Reménykedem azonban, hogy ezzel a töredékes névsorral is szolgálatot teszek olvasóinknak, sőt ép lelkes olvasóink által reményelem, hogy ez a névsor hamarosan kiegészítve és helyesbítve lesz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Hadtestparancsnok: gr. Kollowrath Liebsteinsky Vincze tábor-szernagy.

Hadosztályparancsnok: Ófensége Miksa főherczeg, vezérőrnagy.

Első dandár.

Dandárparancsnok: gr. Bánffy György vezérőrnagy.

I. gyalogezred.

Parancsnok: Récsei Ádám alezredes. *Segédtszt*: Durus József főhadnagy. *Ezredorvos*: Platz. *Főorvos*: Dingés, † 1809. decz. 6. *Hadbiztos*: Fischard. *Számvívő*: Zágoni főhadnagy, Grigoricza hadnagy. *Alorvos*: Rosnyai.

I. zászlóalj. Parancsnok: br. Bánffy Farkas őrnagy.

1. SZÁZAD (Kolozsmegye) *Parancsnok*: Cserei Pál százados. *Főhadnagy*: Zámbo Elek. *Alhadnagy*: Potyó József. *Zászló-tartó*: Néb József. *Strásamester*: Gergely József, Incze István, Kolbász József. Káplár: 8, szabados: 4, dobos: 3, közvitéz: 89.

² Az erd. 1809-ki insurrectió tört. Hadtört. Közl. 1889. évf.

2. SZÁZAD (Krasznamegye) *Parancsnok*: Almási László százados. *Főhadnagy*: Tokai Mihály. *Alhadnagy*: Kovács József. *Zászlótartó*: Bárány József. *Strásamester*: Fodor Imre és Ágoston Salamon. Szakaszevezető: 1, káplár: 8, szabados: 8, dobos: 4, közvitéz: 225.
3. SZÁZAD (Belsőszolnokmegye). *Parancsnok*: Makrai László kapitány. *Főhadnagy*: Halmágyi Sándor. *Alhadnagy*: Ferenczi József. *Zászlótartó*: Bányai Zsigmond. *Strásamester*: Herczeg József és Detréb János. Káplár: 12, szabados: 12, közvitéz: 161.
4. SZÁZAD (Belsőszolnokmegye). *Parancsnok*: Mósa József százados. *Főhadnagy*: Alsó Farkas. *Alhadnagy*: Dadai István. *Zászlótartó*: Weress József. *Strásamester*: Páska János és Pap György. Káplár: 12, szabados: 12, dobos: 3, ács: 1, közvitéz: 157.
5. SZÁZAD (Belsőszolnokmegye). *Parancsnok*: Somlyai János százados. *Főhadnagy*: Thuróczi János. *Alhadnagy*: Tatrosi László. *Zászlótartó*: Rácz Péter. *Strásamester*: Hosszú Gábor. Káplár 10, szabados: 5, dobos: 2, közvitéz: 175.
6. SZÁZAD (Belsőszolnokmegye). *Parancsnok*: Pongrácz Pál százados. *Főhadnagy*: Bonis Ferencz. *Alhadnagy*: Vajda Antal. *Zászlótartó*: Szarvadi Dániel. *Strásamester*: Pap Áron, Gazda József. Káplár: 12, szabados: 12, közvitéz: 159.

II. zászlóalj. *Parancsnok*: Cserei Sámuel őrnagy.

1. SZÁZAD (Dobokamegye). *Parancsnok*: Székely János százados. *Főhadnagy*: Simon Mihály. *Alhadnagy*: Balogh Lajos, Durus József ezredsegédtiszt. *Strásamester*: Balogh Miklós, Kovács József. Káplár: 12, szabados: 12, dobos: 2, ács: 1, közvitéz: 128.
2. SZÁZAD (Dobokamegye). *Parancsnok*: Czikó Pál százados. *Főhadnagy*: Zoltán György. *Alhadnagy*: Török Ferencz, Békési István. *Strásamester*: Kis Gábor, Borbély Elek. Káplár: 10, szabados: 10, dobos: 2, ács: 1, közvitéz: 126.
3. SZÁZAD (Dobokamegye). *Parancsnok*: Geréb Miklós százados. *Főhadnagy*: Décsei László. *Alhadnagy*: Gencsi József, Bucsí Benjámin, *Strásamester*: Mészáros Lőrincz, Gyenge József. Káplár: 11, szabados: 12, dobos: 2, ács: 1, közvitéz: 118.
4. SZÁZAD (Kövárvidék). *Parancsnok*: Katona Pál százados. *Alhadnagy*: Barthos Ignác. *Zászlótartó*: Pajs Sándor. *Strásamester*: Mikle Sofron, Ágoston Jakab. Káplár: 12, szabados: 12, közvitéz: 155.
5. SZÁZAD (Kövárvidék). *Parancsnok*: Buda János százados, *Főhadnagy*: Pelei Ádám. *Alhadnagy*: Pap János, Hoffer Alajos. *Strásamester*: Páska László, Pap János. Káplár: 8, szabados: 4, közvitéz: 152.

6. SZÁZAD (Kövárvidék). *Parancsnok*: Flórián László százados. *Főhadnagy*: Buttyán János. *Alhadnagy*: Császkai Zakariás, Kis János. *Strásamester*: Darabanch László, Getze János. Káplár: 12, szabados: 12, dobos: 2, ács: 1, közvitéz: 130.

III. zászlóalj. *Parancsnok*: Cserei Farkas őrnagy.

1. SZÁZAD (Középszolnokmegye). *Parancsnok*: Barna István százados. *Főhadnagy*: Sándorházy József. *Alhadnagy*: Bálint Mihály. *Strásamester*: Terebesi Sándor, Veress Imre. Káplár: 12, dobos: 2, közvitéz: (az 1—3. században együtt 506.)

2. SZÁZAD (Középszolnokmegye). *Parancsnok*: Bölöni Imre százados. *Főhadnagy*: Kiss Gergely. *Alhadnagy*: Báthori Gábor, Viski Pál. *Zászlóvivő*: Papp János. *Strásamester*: Kiss Dániel, Téglás József. Káplár: 12, dobos: 1.

3. SZÁZAD (Középszolnokmegye). *Parancsnok*: Kócsi János százados. *Főhadnagy*: Biró Sándor. *Alhadnagy*: Gál István. *Zászlóvivő*: Viski Péter. *Strásamester*: Veress János. Káplár: 12, dobos: 1.

4. SZÁZAD (Kolozs megye). *Parancsnok*: Zoltán György százados. *Főhadnagy*: Székely József. *Alhadnagy*: Becski János, Pap János. *Zászlótartó*: Pergelt József.

I. lovasezred.

Parancsnok: br. Wesselényi István ezredes. *Seborvos*: Almási Farkas.

I. osztály. *Parancsnok*: br. Josika Miklós őrnagy.

1. SZÁZAD (Krasznavármegye). *Parancsnok*: Szentmarjai László százados. *Főhadnagy*: Kerekes Mihály. *Alhadnagy*: Zoltán Péter. *Zászlóvivő*: Bölönyi Dániel. *Strásamester*: Bereczki László. Káplár: 8, trombitás: 1, közvitéz: 65.

2. SZÁZAD (Középszolnokmegye). *Parancsnok*: Hatfaludi Elek százados. *Alkapitány*: Bölöni Gáspár. *Főhadnagy*: Szénás Károly. *Alhadnagy*: Hadadi Dániel. *Strásamester*: More Mihály, Deák Dániel. Káplár: 20, trombitás: 1, kovács: 1, közvitéz: 125.

II. osztály. *Parancsnok*: br. Bornemissza Lipót őrnagy.

1. SZÁZAD (Kolozsvármegye). *Parancsnok*: gr. Kemény Miklós százados. *Alkapitány*: Szentpáli Sándor. *Főhadnagy*: Cserei Ferencz. *Alhadnagy*: Titkos József, Rácz Zsigmond, Gelei Pál. *Strásamester*: Egyed Mihály. Káplár: 12, közvitéz: 83.

2. SZÁZAD (Kolozsvármegye). *Parancsnok*: br. Orbán János százados. *Alkapitány*: Keczei Sámuel. *Főhadnagy*: Rettegi Mihály, Kászoni József. *Alhadnagy*: Gruzda Farkas, Kornis Elek. *Strásamester*: Szabó-Főnyi Samu, György Mózes. Káplár: 12, közvitéz: 81.

III. osztály. Parancsnok: Balogh Ádám őrnagy.

1. SZÁZAD (Tordavármegye). *Parancsnok:* br. Huszár József százados. *Főhadnagy:* br. Kemény László, br. Bánffi Mihály. *Alhadnagy:* Mezei Lázár, Molnár József. *Strásamester:* Gondos Dániel. Káplár: 8, közvitéz: 67.
2. SZÁZAD (Tordavármegye). *Parancsnok:* Nagy Miklós alkapitány. *Főhadnagy:* Balogh Zsigmond. *Alhadnagy:* Szigethi Csehi Sándor, Kasza József. *Fourir:* Várhegyi Sámuel. *Zászlóvivő:* Érsek György. *Strásamester:* Mohai Elek. Káplár: 9, trombitás: 1, szíjgyártó: 1, közvitéz: 110.

IV. osztály. Parancsnok;

1. SZÁZAD (Dobokamegye). *Parancsnok:* Mohai István százados. *Alkapitány:* Gr. Wass Tamás. *Főhadnagy:* Miklós József, Hatfaludi László. *Alhadnagy:* Felszeghi Károly, Becski László. *Strásamester:* Vas Sámuel, Majtényi György. Káplár: 12, közvitéz: 132.
2. SZÁZAD (Belsőszolnokmegye). *Parancsnok:* Balogh Ferencz százados. *Alkapitány:* Keczei László. *Főhadnagy:* Rác János, Csabai Miklós. *Alhadnagy:* Czakó János, Kádár Zsigmond. *Zászlóvivő:* Kádár Elek. *Seborvos:* Mester Károly. *Strásamester:* Turanszki Elek, Nicora András. Káplár: 12, trombitás: 1, közvitéz: 91.

Második dandár.

Dandárparancsnok: Kerekes Thimóthé vezérőrnagy.

II. gyalogezred.

Parancsnok: Eperjesi Mihály alezredes. *Őrnagy:* Eperjesi György
Ezredorvos: Richter Ferencz, Kegyes Sámuel. *Számvivő*
Holzknecht J. Pál. *Segédtszt:* Tarsoly Sándor. *Fourir:* Zoltán
Károly, Üveges György és Sándor János. *Porkoláb:* Sükösd
István.

I. Zászlóalj. Parancsnok: Székely József őrnagy.

1. SZÁZAD. (Alsófehérvármegye). *Parancsnok:* Gr. Nemes György százados. *Főhadnagy:* Pogány Sándor. *Alhadnagy:* Szegedi Ferencz, Kis Károly. *Strásamester:* Virág Mózes. Káplár: 7, dobos: 2, közvitéz: 101.
2. SZÁZAD. (Tordavármegye.) *Parancsnok:* Pénteki László százados. *Főhadnagy:* Lázár Antal. *Alhadnagy:* Csernátoni Sámuel, Koródi András, Gálfi József, Horváth Dániel. *Strásamester:* Tóth Sámuel, Mikuly Simon. Szakaszvezető: 1, káplár: 14, szabados: 7, ács: 1, közvitéz: 125.

3. SZÁZAD. (Zarándvármegye). *Parancsnok*: Hollaki Antal százados. *Főhadnagy*: Kozma Pál. *Alhadnagy*: Szebeni Ferencz, Bíró István. *Strásamester*: Kristori Antal, Nemes László. Káplár: 8, szabados: 4, dobos: 2, ács: 1, közvitéz: 84.
4. SZÁZAD. (Hunyadvármegye). *Parancsnok*: Nopcsa József százados. *Főhadnagy*: Csegöldi József. *Alhadnagy*: Szabó György, Buda László. *Strásamester*: Papp Gáspár. Szakaszevető: 1, káplár: 11, szabados: 4, közvitéz: 135.
5. SZÁZAD. (Hunyadvármegye). *Parancsnok*: Kenderesi Zsigmond százados. *Alhadnagy*: Váradai János, Ivuly Lajos. *Strásamester*: Mákra Péter. Káplár: 5, közvitéz: 43.
6. SZÁZAD. (Küküllővármegye). *Parancsnok*: Pásztóhi Mózes százados. *Főhadnagy*: Pekri Imre. *Strásamester*: Orbók István. Káplár: 5, szabados: 5, dobos: 2, közvitéz: 46.

II. zászlóalj. *Parancsnok*: gr. Bethlen Elek őrnagy.

1. SZÁZAD. (Fogaraszvidéke). *Parancsnok*: Kiss István százados. *Főhadnagy*: Mikuli János. *Alhadnagy*: Mikó Miklós, Hosszu-Mezej József. *Strásamester*: Kántor István. Káplár: 12, szabados: 12, ács: 1, közvitéz: 122.
2. SZÁZAD. (Aranyosszék). *Parancsnok*: Mikó József százados. *Alhadnagy*: Nagy József zászlóalj segédtszt, Balogh Lajos. *Strásamester*: Balog János, Balog László. Káplár: 12, szabados: 12, ács: 1, dobos: 1, közvitéz: 77.
- 3—6. SZÁZAD. (Udvarhelyszék). *Parancsnokok*: Ugron Lajos százados, Nagy Simon százados, András László százados. *Főhadnagy*: Szombafalvi László, Gyárfás János, Kovács Samu. *Alhadnagy*: Simó Ferencz, Pálffy János, Dersi István, Pálffy Dénes, Szabó János, Demeter Dániel, András György, Péter Pál. *Strásamester*: Demeter János, Kovács Samu, Antal László, Árkosi István, Pálfi Samu, István István, Gálfi Ferencz, György Imre. Káplár, szabados, dobos és közvitéz összesen: 368.³

II. lovasezred.

Parancsnok: br. Bánffi György ezredes.

I. osztály. *Parancsnok*: gr. Haller László őrnagy.

1. SZÁZAD (Hunyadvármegye). *Parancsnok*: Szotyori János százados. *Alkapitány*: gr. Bethlen Ferencz. *Főhadnagy*: Koszta János, Pogány István. *Alhadnagy*: Csulai János, Farkas József. *Zászlóvivő*: Bartók Ferencz. *Strásamester*: Csulai György, Bálint Zsigmond. Káplár: 9, közvitéz: 107.

³ A századonkénti beosztást nem sikerült megállapítani.

2. SZÁZAD (Hunyad és Zarándvármegyék). *Strásamester*: Roska János, Malonyai József. Káplár: 12, viczekáplár: 3, közvitéz: 100.

II. osztály. Parancsnok: gr. Tholdalagi Zsigmond őrnagy.

1. SZÁZAD (Alsófehérvármegye). *Parancsnok*: Miksa László százados. *Alkapitány*: Pallos László. *Főhadnagy*: Demién Antal, Vajna Antal. *Alhadnagy*: Szalánczy István. Fikker Sándor. *Zászlóvivő*: Pallos András. *Strásamester*: Hamar András, Endes Sándor, Káplár: 12, trombitás: 1, közvitéz: 110.

2. SZÁZAD. (Alsófehérvármegye és Aranyosszék). *Strásamester*: Tanka Sámuel, Nagy József. Káplár: 12, trombitás: 1, közvitéz: 109.

III. osztály. Parancsnok: gr. Rhédei Mihály.

1—2. SZÁZAD (Udvarhelyszék). Létszám: 368 fő.

Harmadik dandár.

Dandárparancsnok: Novák Ignác vezérőrnagy.

III. gyalogezred.

Parancsnok: br. Domokos Antal ezredes.

I. zászlóalj. Parancsnok: gr. Rhédei Ferenc őrnagy.

1—6. SZÁZAD (Marosszék). Létszám: 756 fő.

II. zászlóalj. Parancsnok: Huttern Dániel őrnagy.

1—6. SZÁZAD (A szász nemzet.)

III. zászlóalj. Parancsnok: Hannenheim József őrnagy.

1—6. SZÁZAD (A szász nemzet.)

II. és III. zászlóaljak összlétszáma: 1945 fő.

III. lovasezred.

Parancsnok: br. Szentkereszti Sámuel ezredes.

Főorvos: Tasnády János. *Alorvos*: Simonfi Mihály. *Seborvos*: Parnig Ferencz.

I. osztály. Parancsnok: gr. Bethlen Pál őrnagy.

1. SZÁZAD (Felsőfehérvármegye). Létszám: 123 fő.

2. SZÁZAD (A szász nemzet). Létszám: 150 fő.

II. osztály. Parancsnok: gr. Lázár Lajos őrnagy.

1. SZÁZAD. (Marosszék). *Parancsnok*: Gróf Bethlen Lajos százados.

Alkapitány: Nagy Pál. *Főhadnagy*: Barátosi Antal, Szentiványi Dániel. *Alhadnagy*: Czobel Lajos, Kacsó Mihály.

Strásamester: Simon Sámuel. Káplár: 12, trombitás: 1, kovács: 1, közvitéz: 128.

2. SZÁZAD. (Csikszék). *Parancsnok*: Sándor István százados. *Főhadnagy*: Sándor Ferencz. *Alhadnagy*: Kovács Mihály. *Strásamester*: Mikó Márton. Káplár: 6, trombitás: 1, kovács: 1, közvitéz: 64.

III. osztály. Parancsnok: Horváth Dániel.

1. SZÁZAD. (Küküllővármegye). *Parancsnok*: Gr. Haller László százados. *Főhadnagy*: Földvári Farkas, Nagy Ferencz. *Alhadnagy*: Vita Sámuel, Gyárfás András. *Strásamester*: Gyárfás Ferencz, Szabó Mihály. *Zászlóvivő*: Deési Simon. Káplár: 14, trombitás: 1, kovács: 1, közvitéz: 93.

2. SZÁZAD. (Fogaraszvidéke). *Parancsnok*: Gr. Lázár László százados. *Alkapitány*: Rétyi Bálint. *Főhadnagy*: Barabás János. *Alhadnagy*: Koncz Mihály. *Strásamester*: Pálhegyi József, Gyöngyösi Ferencz. Káplár: 8, trombitás: 1, közvitéz: 85.

IV. osztály. Parancsnok:

1. SZÁZAD (Háromszék). *Parancsnok*: gr. Mikó Miklós százados. *Alkapitány*: Székely Sámuel. *Főhadnagy*: Geréb Ádám, Gyárfás Miklós. *Alhadnagy*: Domokos Ferencz, Kőnczei Ferencz. *Zászlóvivő*: Miklós György. *Strásamester*: Imecs István, Becző Sándor. Káplár: 12, közvitéz: 126.

2. SZÁZAD (Háromszék).

Sándor Imre.

Báró Apor Péter Lusus Mundija.

Fordította: Szász Ferencz.

(Első közlemény.)

1696-ban visszatérve Magyarországból¹ s Nagyszombatból, hol jogi és filozófiai tanulmányaimat befejeztem, nagy örömmre szolgált, hogy a kitől távoztamkor három évvel előbb búcsút vettem, tekintetes és nemzetes Apor István főbíró uramat, a hazának e derék atyját, Erdélyben a római katolikus egyház oszlopát, újból üdvözölhettem.

Mikor elmentem, neki mint a székely székek: Csík, a két Gyergyó és Kászon főkirálybirájának, a méltóságos királyi Itélő Tábla birájának udvaroltam s szintűgy az összes erdélyi harmin-

¹ Visszatérésekor kiállított útlevele meg van Abosfalván, br. Apor István levéltárában.

czadok főrendásának is; visszajövelelkor azonban benne már a méltóságos kir. Főkörmányszék tanácsosát, királyi kincstartót s a nevezett székelv székeknek fennebb említett méltóságai mellett egyúttal főkapitányát is tiszteltem.

És alig érkeztem meg hazámba, ugyancsak rászállott Tordavármegye főispáni méltósága. Am még itt sem állott meg a fenséges uralkodóház kegye, mert szerencsés voltam őt mint az egész Erdély fővezérét is láthatni.

Mindezeket az ő érdemei vonták maguk után.

Ily nagy kitüntetésekkel látván tehát kedves nagybátyámat elhalmozva, megillető joggal gratulálhattam az egyszerű Aporcsaládnak is s az én származásomnak is, de mint a költő mondja:

„Az irigyet megemészti irigység benn is kívül is”
s ismét:

„Az irigyet szomorítja másoknak a jó szerencséje”,

— egyedül csak a szerencsétlenség van irigység hijján: így az irigyek a tisztesség akkora polczán látva nagybátyámat, az érdemet, mely őt felmagasztalta, szégyenlették ugyan ocsárolni, — azonban ez egyszerű familiát számtalan hazugsággal és mocskolódással kisebbítették.

Gyakran intettem ezért őt, hogy a levéltárakból és más közokiratokból gondoskodják az írásbeli bizonyítékok összeszedéséről; ilyenkor azonban elpanaszolta, hogy e derék család összes okleveleit és pedig a legrégebbeket, melyeket csak ő látott, édes testvére, Lázár, nekem szintén nagybátyám, Konstantinápolyban elvesztette.² Mégis hozzáfogott és bár keveset, de néhányat a fehérvári káptalan levéltárából kivett; azonban mikor tovább folytathatta volna, egyfelől a forradalom,³ másfelől az ő váratlan halála⁴ megakasztotta. Életében azonban gyakran biztatott, s ezért nem is öcscsének, hanem fiának tartott, hogy idővel e szegény család ügyét mozdítsam elő.

Én dolgoztam azért már halála előtt s azután is és innenonnan, amint tudtam, e derék familia írományait összeszedtem és feljegyeztem: s ezeket most az én maradváimnak némelyek irigysége ellenére is leírom. Igyekszem azonban az összes híres familiákról tisztelettel szólni és kerülni velük szemben minden injuriát; hisz nincs nekem más szándékomban, csak hogy bebizonyítsam, hogy ez egyszerű familia a Scythiából való kijövelet óta nemes volt. Megfognak bocsátani ennél fogva mind a híres erdélyi familiák, ha a rajtok elkövetett sérelem nélkül bebizonyítom e derék familia

² Ide a Bélydy-féle mozgalmakkal kapcsolatosan menekült.

³ A Rákóczi Ferencz-féle fölkelés.

⁴ Meghalt 1706-ban.

régiségét. Ha pedig valamelyes ok nélkül valaki e művemet kigunyolni merné, azt felelem neki a költővel:

„Lodulj sárga irigység, nem neked írtam! Érted?
Vagy ne bántsd az enyém, vagy fald fel a Tied!”

Jól ismerem Ovidius mondását:

„Nemzetséggel az ősök és miket mások alkottak
Tán nem is a miénk!”

Eszembe jut, hogy ezt, midőn egyszer poétakoromban feladatomban tételül kaptam, így oldottam meg költeményemben:

„Önfényétől tündöklök, kit az ifjúkorban
A komoly szó vezetett körül kies mezőkön
S kit később bölcs könyvnél engede megöregedni.”

Ezekből azt következtetem: őseink tettei csak úgy lesznek a sajátunkká, ha mi is megteesszük a magunkét.

Egyebekben e derék familia régi volta felől senki sem kételkedhetik, ha elolvassa a fehérvári káptalantól kivett és fennmaradt hiteles iratokat. Meg fog győződni, hogy már 1311 előtt comes titulussal zászlós volt; sőt hogy mindenki meggyőződhesse, hogy a Scythiából való kijöveteltől kezdve egész a jelen esztendőig, melyben ezeket írom, t. i. 1727-ig, — nemcsak egyszerű, hanem főnemes volt: azért azokból, a miket olvastam és láttam, keveset idejegyzek.

Megvallom, hogy őseimtől nagyon sokat hallottam e derék familiának régi voltáról ép úgy, mint szerepéről és vagyonáról, de mivel az öndicsekvés illetlen, okosabbnak tartom azokat elhagyni. Így csak azokat adom elő, amiket könyvekből, levéltárakból és régi levelekből jónak látok bemutatni.

Legelőbb a Lázárok ősfamiliájából való nemzeti gyalakuti Lázár György uram, ki nem rég a nemes Marosszék főkirálybírája volt, hozott az 1700. esztendőben boldogult nagybátyámnak, Apor István főispánnak egy igen régi könyvet (Thuroczi goth betűkkel nyomtatott Chronicája volt), melynek a régiség miatt az eleje is, a hátulja is hiányzott. Ebben le voltak írva azoknak a vitézeknek neve és tettei, kik úgy Konstantinápolyba, mint Babilonba és az egyiptomi Damjetaba kísérték II. Endre királyt. Ugyane vitézeknek ugyane királlyal való dicsőséges visszatérésében, hol a vitézek között az Aporok is le voltak írva, mégis bizonytalanul állott, hogy vajjon az Aporok familiája egy-e a mai nemes Apor familiával, mivel nem írta le biztos illetőségüket és birtokaikat. Miután azonban a fehérvári eklézsia káptalani levéltárából kikaptam a derék Apor-család leveleit, minthogy ez a kéznél levő oklevelekből 1311-re

és 1324-re tisztán kitűnik, többé nem kételkedtem ebben s nem főképen akkor, mikor a dicsőemlékezetű Zsigmond császárnak is megkaptam 1402 re szóló megerősítő leveleit (ezek, fájdalom, galaczi leégésemkor elégték többi javammal együtt) Bálványosvára felől és olvastam, hogy ezt az Oporok alapították, az Oporok tették nagygyá és ma is az Aporok bírják. Mikor tehát ugyanazon jogos birtoklásunk, s ugyanazon czímereink vannak, mint hajdan az Opourok-vagy Oporoknak, be kell vallani, — mert hisz senki senki sem gondolhatja azt, hogy az Opourok vagy Oporok familiája kihalt ezek javai új adomány útján kerültek az Aporok birtokába, — be kell vallani tehát, hogy a mai Apor familia ugyanaz, mint a hajdani Opour vagy Opor. Ugyanis az „O“ meg „A“ betűk a dolog lényegét nem változtathatják meg, amint ezt sok híres magyar család történetével bizonyíthatom. Csak két előkelő s neves családot veszek ma Erdélyben.

Vajjon az ősi Wesselényi-familia régen nem Vessenről íratta magát? És vajjon a Szabolcs vezértől származó tekintetes Csáki nemzetség nem Csákról? Midőn pedig ma e nemzetes familiáknak ugyanazon birtokaik, ugyanazon jogaik s ugyanazon czímereik vannak, mint hajdan ama nevek viselőinek, mivel hozzáadtak e nemes Vesselényi familiához néhány betűt, a Csáki familiához az „i“ betűt és hogy ez ma nem Csákról, hanem Keresztszegről íratja magát, ki merné azért tagadni, hogy e két nemzetes familia az említett elődöknek nem törvényes leszármazottja?

Tudnék még több esetet is felhozni, de készakarva elhagyom most. Ugyanezt az elbírálást kell azonban a nemes Apor familiánál is alkalmazni.

Igy bebizonyítottam tehát már, hogy a mai derék Apor familia és az Opor ugyanegy; hogy pedig kik voltak az Oporok, bárki utána nézhet, ha még megvan a Lázár örökösöknél az említett könyv. Egyébként, hogy az Oporok a magyarországi összes régi írónál is Magyarország apostoli királyainak palatinusai voltak, olvassuk csak Krisztus urunk 1300-ik esztendejéből III. András magyar király alatt a palatinusok lajstromát s ott fogjuk találni a palatinus Oport és Erdély vajdait; olvassuk aztán körülbelül 1308 körül az erdélyi vajdák lajstromát és közzöttük fogjuk találni Opor László vajdát, aki bajor Ottó fejéről levette a koronát és magánál tartotta I. Károly koronázásáig. Sőt nézzük meg ennek az I. Károlynak is Kászon székre vonatkozó adományát 1324-ben, mert ezután kezdték 1479 körül az Oporokat Aporoknak nevezni, amint az a fenmaradt levelekből a jelzett esztendőre kitűnik.

E László vajdának vala fia István, ki utána a vajdaságban következett; ezt az Istvánt Lajos király Nápolyban a magyar sereg fővezérének tette. Ugyanennek a László vajdának pedig a másik fia, András, mivel testvérét a király Nápolyban hagyta, őt követte a vajdaságban.

Ezt aztán ugyancsak Lajos király a tatárok ellen küldött seregnek tette vezérévé, mivel azok háborgatták a székelyeket.

Az említett László vajdának édes testvére Apor János ispán volt; ennek fia István, Istváné meg Péter, aki Miklós vajdával és vajdáért Vejcus oláh herceg ellen viselt háborúban a mondott dicsőséges király alatt vitézül elesett. Ennek fia Sándor vala. Sándornak három fia volt s Bálványos várában laktak. Ezek egy Mike nevezetű főembernek leánya iránt szerelemre gyúladván (a Mike-családról lásd Timon Sámuel Jézus társaságbeli paptól, 1200 körül és a palatinusok lajstromát) törvényes feleségül kérték, de mivel izgága természetűek voltak, egyiknek sem akarták a szülők feleségül adni. Akkor Torja községe vásárt tartván (melynek kiváltsága országos törvénnyel is meg volt erősítve Appr. Const. III. rész. 78. f. 1. p.) a sokadalom napján a piacról elrabolták, de szerencsétlenül, mert az egyiket rögtön megölték, a másikat a feltorjai templomig üldözték és ott ölték meg; a harmadik azonban, névszerint István, magával vitte a szűzet a várba és a szülők akaratára ellenére is feleségül vette.

Amint én tudom, ennek csak egy leánya született, — keresztnevén Ilona, vezetéknévén Aporfi — és sánta volt, azonban ezt nagyon sokan szerették volna feleségül venni, mivel apjáról gazdag örökség szállt rá, ahogy ez világosan megállapítható az Apor és Henter familia közt kötött szerződésekből, amint alább látni fogjuk.

Mialatt az Oporok — mint említém — Lajos királylyal Olaszországban harczoltak, egyesek közülök ott le is telepedtek s ahogy nekem több szavahihető Olaszországban járó mondotta, ott ma is van magyar névvel dicsekedő Opor- és Apor-család. Innen van, hogy régi leveleink tanúsága szerint — s ezt mindjárt az előadandók is fogják erősíteni — Olaszországból éppen annak a familiának egyik tagja, valami Apor Burczia Mátyás, nehogy az ősi Apor-birtok idegen kézre szálljon, idejött és az imént említett sánta Ilonát hitese feleségül vette. Ennek három gyermeke született: István, Lukács és Borbára. Borbára teljes magtalanul halt meg. Halálával a vérség teljes jogánál fogva s szóbeli végrendelet alapján nemzeti sepsiszentiványi Henter Mihály uram kapta jog szerint megillető minden vagyonát. Mondottam, hogy Burczia alias Apor Mátyásnak két fia volt: István és Lukács. István azonban testvérenek, a kisebb Lukácsnak nem akart részt adni az apai örökségből; végre mégis szerződés szerinti egyezés jött létre közöttük.

Mikor pedig Lukács fia, Mátyás 1550-ben az Aporoktól ismét részt követelt, az Aporok akkor azt felelték, hogy készek rá, mivel Mátyásnak atyja, Lukács és Apor István édes testvérek voltak és Lukácsot csak akkor kezdték először Burcsának nevezni, mikor

lakni Sepsiszentiványra költözött. Én szeretném hinni, hogy csak a nép nevezte így, az Apor Burczia nevet rontván Burcsára, mert a legelső okmányokban, amíg Apor István az Aporok vagyonából nem akart neki részt adni, ezt a Lukácsot láttam Kis Menternek is elnevezve; mégis tehát megegyeztek, hogy a Sepsi székben levő jószágokat átengedi öcscsének, Mátyásnak, azzal a kikötéssel, hogyha férfiágon a Henter- vagy Burcsa-familia kitalálna halni, akkor azok szálljanak vissza az Apor-familiára.

Ennek alapján a minap, mikor Henter Klára asszonyom, nemzeti csicsókeresztúri Torma Sámuel uram felesége és Henter Krisztina, nemzeti uzóni Beldi Kelemen uram felesége osztályt akartak csinálni mostoha testvéreikkel, nem tudták érdekeiket más-kép megvédeni, csak úgy, hogy e hiteles okmányokat nemes Sepsi szék színe előtt bemutattam és az osztályt elleneztem. Ezekből világosan kitűnik, hogy a Henter- és Apor-familia ugyanegy.

Ennek az Apor Istvánnak fia, szintén István volt s a felső-torjai templomot alapította, László pedig a bécsi vár alparancsnoka (vesd össze hiteles forrásként Bonfini 2. Dek. 10. könyv. és Istvánfi I. könyv. I. fej. 5. p. a káptalanból kivett levelekkel az 1311., 1324., 1479., 1521., 1584-iki évekből és így találod), Lászlónak aztán fia Sándor, Sándornak Mihály, Mihályé András, Andrásé Lázár, Lázáré János, Jánosé Péter báró, Péter báróé meg báró Apor József, Jánosé László, Bálványos várának törvényes örökösei (hanghúlyozom nyomatékosan, hogy Bálványos várának, mert emlékszem, hogy az öregektől gyakran hallottam, amit ők őseiktől hallottak, hogy t. i. azok látták az említett László vajdának címét a bálványosvári palota homlokzatán; Jánosnak pedig báró Apor Péter. Apjának testvéreit majd alább fogjuk látni.

A D A T T Á R.

1.

**Gróf Csáky Istvánné (előbb somkerek-i Erdélyi Istvánné)
Mindszenti Krisztina temetési meghívója.**

Somkerék, 1685. április 18.

Szomorú állapottal való szolgálatunkat ajánljuk kgdnek, Isten ő Felsége szerencsés hosszú élettel megáldgya, minden szomorú változásoktól oltalmazza, szivünk szerént kívánnjuk.

A mindenekkel szabadosan bíró Szent Istennek elvégzett décre-tuma lévén, hogy minden ez világra született embernek a bünért az halálnak zsoldját meg kelljen kóstolni; azon halandó sors alá lévén

vettette az néhai méltóságos *üdüsbik gróf Csáki István* uram *özvegye Mindszenti Chrisztina* szerelmes nénének-asszony, ki ez világi sok változások között, két uri méltóságos uraitul özvegyen maradván, özvegyiséget huszanhárom esztendeig szentül viselt, azok között szép vénséget érven, sok szenvedési és keresztviselési után, most sulyosabban szenvedvén nyavalyáját, lelkét az ő teremőjének, Bójtás havának első napján, éjjel egy és két óra között, életének hetvenhatodik esztendejében szép csendesen megadá, nekünk és több apró atyafiainak nagy keserőségünkre. Már szegénynek meghidegedett teteme egyebet az földben való tisztességes takarításnál nem kíván, azért jóakaró uraink s atyánfiai tetszésekből, az hol maga szegény rendelte temetését, Marosszéken, az mikházi klastromban lévő templomban lenni mentől hamarább, minden világi pompa nélkül. Kihez képest ez jelenvaló 1685. esztendőben Pünköst havának első napját rendeltük el temetésére. Hogy azért mentől tisztességesebben mennyen végben eltakarítása Istenben elnyugutt szerelmes nénénekasszony temetésének, kgdet mint jóakaró urunkat, atyánkiát nagy böcsülettel kérjük az feljebb megnevezett napon és helyen reggel hét órakor jelen lenni ne nehezteljen, hogy utolsó tisztességes földben való takarítása kgd jelen létével annál inkább ékesíttessék. Mely kgd ebbéli jóakarattját adgva Isten örvendetesbb állapotban szolgálhassuk meg kgdnek. Ezeknek utána éltesse Isten sok esztendőkkig jó egészségben kgdet. Datum Somkerek, die 18. Aprilis, anno 1685.

Kgdnek böcsülettel szolgálnak

Kornis Kata mpr.

Kapi Ersebeth mpr.

Kivül: Tekintetes, nemzetes uzonni(!) Béli Dávid urnak, jóakaró urunknak, atyánkiának adassék.

(Eredetije a grófi Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában: Béli-ozstály.)

2.

Borosjenei báró Korda György apai és anyai leszármazásának hiteles bizonyítása.

Beresztelke, 1757. december 11.

Hogy B. Korda György fia légyen B. Boros Jenő Korda Lászlónak, feleségétől Lázár Anna asszonytól, ki volt fia akkori idősb Korda Sigmondnak feleségétől, Sárpataki Rebeka asszonytól; ez Sárpataki Rebeka asszony testvére volt Sárpataki Keresztes Márton urnak, kik mind ketten édes gyermeki voltak idősb Sárpataki Márton urnak feleségétől, Jármí Ersébeth asszonytól. Mely

deductio, hogy eképpen légyen fide nostra mediante attestalunk.
Datum in possessione Beresztelke, anno —757. die 11-a Decembris,
Árva Korda Mária. *B. Bánffi Boldisár mpr.*

B. Bánffi Ferentz mpr.

Ő Felsége erdélyi törvényes királyi táblájának actualis assessora.

(Eredetiye a Széki gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában :
dipl. o. 3078. sz. a.)

3.

**Kalotaszentkirályi id. Zámbó Ferencz feljegyzése Kálnai
Borbára két férjének leszármazottjairól.**

Gyéresszentkirály, 1770. junius 25.

Posteritates dominae Barbarae Kálnai a doubus viris seu ma-
ritis suis.

1-mo. Nupta Stephano Thorotzkai de Thorotzkó Sz. György,
a quo procreati sunt: 1. Sigismundus Thorotzkai, 2. Helena consors
Petri Rátz de Galgó, et 3. Drusiana aeque Thorotzkai deficiens.

2-do. Nupta Paulo Kontz de Lórintzréve, a quo procreati
sunt: 1. Andreas, 2. Paulus Kontz, 3. Margareta Kontz, consors
Stephani Vajda de Vársza, 4. Clara Kontz, consors Gaspari Károlyi.

Jam ex his, quivis modernorum possessorum et successorum
potest suam familiam deducere.

De et super bonis possessionariis, inter specificatos fratres et
sorores in sex coaequales partes exstat divisionalis in conventu
Kolos-Monostoriensi de portionibus possessionariis: Aranyos Lóna,
Egerbegy et totali possessione Gy. Sz. Király, antiquitas vero Gerend
Sz. Király dicta.

Barbarae Kálnai, qui fuerunt parentes, mihi non constat, verum:
Ex oedem conventu modo recenter allatus elenchus fors declarabit
(qui transummi oportet) et sic ascriptus est:

Contradictio Georgii Gerendi, super transactione Joannis et
Georgii quondam Gerendi, avi protestantis, super portionibus pos-
sessionariis Gerend-Lóna, Gerend-Sz.-Király, Egerbegy, Örke, Ge-
rend-Keresztur etc. cum genetrice Kálnai inita, A. 1591. Protocollo
A. folio 45. reperitur.

Signatum Gy. Sz. Király, die 25-ta Junii, 1770.

per *Franciscum Zámbó seniozem*
de Kalota Sz. Király mpr.

(Eredetiye a széki gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában :
sárdi Símén-oszt. Fasc. 19. Nr. 78.)

Közl: Ifj. Biás István.

Családtörténeti kérdezősködésekre csak előfizetőknek válaszolunk.

TARTALOM. *Ghiczy Pál*: A magyar király sisakdíszé egy XVI. szá-
zadbeli angol czimerkönyvben. — *Arday Pál*: Adatok a Tholdalagi család
történetéhez. — *Sándor Imre*: Az erdélyi nemes főkelő sereg 1809-ben —
Báró Apor Péter Lusur Mundi. Ford. *Szász Ferencz*. — *Adattár*.

Ny. Stief Jenő és Társa könyvsajtóján Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 2.